Byxil oronuudai proletaarinar, negedegtn!

URIAAD-MONGOL YNEN

XEXOLBOONOI KOMUNIIS (BOLЬŞEVIIG) PAARTIIIN BURIAAD MONGOL MOZIIN KOMITEEDEI, BMASSR-n TYBEI GYISEDXEXE KOMITEEDEI ba PROFSOVPROFOI YDER BYRIIN OORGAN

20 (2053) | 1937 onoi JANVAARЬ 26 | Sen 5 myn.

1935 onoi janvaarь 25-ai 14 çaas 30 minyytede BK(b) P-n CK-ai politbiyroogoi geşyyn, SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedoi tyryylegşiin orologşo ba SSSR-ei AKS-ei dergedexi Soveedoi Kontroolin Komiisiin tyryylegşe nyxer Valeriaan Vladiimiroviç Kyjbeşeb nahanhaa nygşөө hen.

Valeriaan Vladiimiroviç Kyjbeşev

(b) Paartiiin Ceentr Ko doi Politbiyroogoi geşyyn, -ei Aradai Komisaarnarai doi tyryylegşiin orologşo, ei. AKS-oi dergedexi So- Kontroolin Komiisiin ty- gşe ba ynine bolьşeviig, merişen angiiin ynen se- ybyyn nyxer **Valeriaan miroviç Kyjbeşev** 1935 onoi ariin 25 yder nahanhaa өө hen. Nyxer V. V. **şev** baga balşar nahan- exileed aminaigaa eses r өөreigөө sym revoliuu- eregte ygehen baina.

soi gurban jixe revoliuu- xer **Kyjbeşev** edibxitei elşe—bolьşeviig jabaza gohon ba xesyy berxe ydii xatuu baatar zori- tuilalsaza garhan baina. berxe zilnyydte **Oomsk ba yyrg, Petropaavlovsk ba kov Voloogda ba Kaajnsk, k ba Samaara, nyxer Kyj- ei** xelehen bolьşe- in xaluun uriaalai, xil xydelgeme şimeg- genyydii duulahan hon jym. Xaanai zan- nuud ba sydijaanuud **evii** naima udaa aaresta- aa hen, gurba udaa syyd- n, dyrbe udaa sylelge- uulaa hen. Gebeş, **Kyjbe- aresthaaş** tyrmehөөş, ehөөş multarza aldagdaş- ihan jym. Ajaar xoliin da sylegdөөd huuxa- revoliuucan xydelmerıee uulangyi jabuuldag hen. şeviiguudai ug garbala- idooş tiime geeşe daa. berxe saguud, xyşer uşaralnuud bolьşevii- xatuu zorigiinь ulam byxezyylze, xysehen aa xyrxiin tylөө byri xa- taigaar, byri zyrxetei- emeseleenь sog zaliii ba- dag jym. Xuuşanai iin tylөөlegşe **Valeriaan miroviç** paartiiin uriaa- amarxanş berxe, xariuu- i tuşaalda tabigdaahaa— an dainai zilnyydte, aza- ahalangai yjede, aldar- anzilnyydte,—xaanaş nu garşagyi zorigoor onso mergen uxaan bodolgoo gargaza, ilaltadaa etigel tyges xydeleze jabahan jym.

Grazdaan dainai yjede, zyyn froontiin 1-dexi, 4-dexi ba II-dexi Ulaan Aarminuudta komisaar jabaxadaa; Ceentr Kontroolin Komiisiin tyryylegşe ba xydelmerişen tariaaşanai inspeekciin Arkom; Aradai Azaxuin Deede Soveedoi xytelberilegşe; Gosplaanai tyryylegşe; Soveedoi Kontroolin Komiisiin tyryylegşe jabaxadaa—xaanaş xydөlhen gazartaa nyx. **Valeriaan Vladiimiroviç Kyjbeşev „Proletaariiin revoliuucioneerai, xelberişegyi leeninten, paartiiin ba xydelmerişen angiiin daisadtai ebseşegyi ba komuniizmiin xeregei tylөө xatuu zorigto temeselşiin zişeenь“** (BK(b) P-n CK xandalgahaa) jabaa hen.

Podpoolьda baixadaa nyxer **Kyjbeşev** menşebiigyydtei xeden şineen xursa baildaa xedeg hen! Paartiiin xoroto daisad: trockiistnuud, zinooьjevtan ba baruun „zyynei“ xelberiltende jamar mergen, jaagaa xursa, jyn şanga soxilto ygedeg geeşe hem! Eneentei xamta, **Valeriaan Vladiimiroviç** nyxedtөө, xydelmerişedte, kolxoozniguudta zigtei haixan, daruu, urixan zangaar xandadag hen. Sociaalizmiin tylөө өөreingөө byxii ami bejii, uxaan bodolii ygehen nyx. **Kyjbeşev** tereneigee tyryyşiin aşa yrii zybxen xaraza şadaad le nygşehen baina. Tiigebeş Kyjbeşevei nere aldar Soveed oronoi araduudai durasxalda mynxe ylene. Mozo ba rajoonuud, goorod ba huurinuud nyxer Kyjbeşevei nereer nerlegdehen baina şuu.

Xyn tyrelxıtenei zargalantai haixan baidalai xoinohoo 30 zilde temesehen, ilahan, zobohon, bajarlahan, Leenin Staalinai yxeşegyi yzel surtalai aguu jixe tugii yrgeze jabahan, bolьşeviig, revoliuucioneer, temeselşe **Valeriaan Vladiimiroviç Kyjbeşevei** duraskal mynxe boltogoi!

Poolьşa-Litvaagai xile deere

aas, *janvaarь* 19. (TASS). gai aagenstviin medee- : „Litvaagai xile şadarai ai naçaalьnig Poolьşiin ookrugai naçaalьnigta ere garhan arsaata bai- iuuraaraa uulzaza, zyb- dxexii xojordoxijoo uri- olьşiin xiliin ookrugai ьnig, odoo yjede oşoxo e ybeşen bainab, tiime ee janvaariiin 25-da uul- oşoxob gebe. Litvaagai okrugai naçaalьnig enee- ybşөөgөө jym xa.

agai xile deere janvaa- 6-nai yder toxiooldohon marş xubilaltagyi, my- rter ylehen, zahaxiin abtaagyi. Tere tuşaa- meetrei xirede Poolь- zar deere şineer malta- ynzegei nyxe (tranşei) adag.

şiin zasagai gazarai jy- ee/zorihon jabuulgii ene baidal xaruulna geze gai gazeeduud bişene. yygeer gerşelegdeneb gexede: Viilьniin mozodoxi litviinyydii amarzuuldaggyi Poolşiin gazeeduud, Litvaagai esergyyshen ygenyydii raadioogoor xelene. Litvaagai gazeeduud, yimexe zoboxo xereggyi geze arad zondoo xandahan zasagai xandalgii zybşөөzө, arad zonoo poolьşiinxidoi provokaacada oroxogyigiinь uriba.“

Bolzor soonь dyyrgebe

Jaruuniin aimag ene zilei angai arha beledxelii hain jabuulza bolzor soonь dyyrgebe. Ene şuxala beledxelde hanalaa jixeer tabiza, bişenhee tyryyn tysebөө dyyrgehen Ylьdergiin somonoi tyryylegşenь oyx. Cedebei gegşede şan ygexe geze aimagai anguuşanai zyblөөn şiidxebe.

43 milioon podşiipnig

MOSKVAA. Taban zilei saadtee, 1932 onoi janvaariiin 19-ei yder Moskvaagai L. M. Kaganooviçiin neremzete şaarigpodşiipnigai zavoodto soveedoi tyryyşiin podşiipnig xegdehen baina. Yngeregşe 5 zil soo ene zavood 66 milioon podşiipnig xeze gargahan baina. Yngeregşe 1936 ondo ene zavood Itaaliiin inzeneernyydei togtoohon projeektiin xysii ylyyleze, 30600 mingan, 200 şaxuu janziin podşiipniguudii xeze gargaba. 1937 ondo ene zavood 43 milioon soveedoi podşiipnig xeze gargaxa baina.

6500 toonno şirem xudaldaba

ODEESA, (TASS). Nege byleg soveed şiremii gadaada xudaldaanai arkomaad Kitadta xudaldaba. Janvaariiin 18-da 6500 toonno şirem aşahan Aangliin „Naçrinoos“ geze paraxood Odeesahaa Şanxai goorod orobo.

70000 tyxerigei maşiina

XERSOON. (TASS). Xersoondxi Petroovskiin ner. xydөө azalai maşiiniin zavood 1936 ondo Gollaandi, Litvaa, Tyyrci ba bişe gyrenyydte 70 mingan tyxerigei maşiina xudaldaba. Ene zavood boronoi, morinoi kylьtivaator g. m. xudaldadag baina. Norveegiin xydөө azaxuin turşalgiin staanca ene zavoodoi produukcii jixe hain deere olohon baina. Hajaşagaar ene zavood, baruun Kitadta, tus byriin 2 toonno aşaa yrgexe avtomaşiinada şagtagalxa tergenyydii jabuulxaa baina.

Itaali-Japoonoi xelsee

RIIM, (TASS). Stafaani aagenstviin Tokioo goorodhoo medeeseheniii gazeeduudiin tunxaglaxanь, Itaali Japoonoi xoorondo „kylьtyyriin xelsee“ batalagdaba. Japoon Itaali xojoroi xoorondoxi kylьtyyren xolbooji delgeryylxe tusxai komiteed baiguulagdaba.

Poolьşiin xilii haxigşad Poolьşa-litvaagai xilii ebdebe

Kaunaas, *janvaarь* 19. (TASS) Litvaagai aagenstva iigeze medeesebe: „xile deere garhan arsaata baidalii şiidxeze, zahaxiin xemzee abxiin tulda niuuraaraa uulzaxii Litvaagai xile şadarai rajoonoi naçaalьnig Poolьşiin xiliin rajoonoi naçaalьnigta bişehen baigaa. Tereendenь arsahan xariuu abtaba gene. Litvaagai xiliin naçaalьnig uulzaxiin tuxai xojordoxioo bişehen baina. Arsaata uşar xadaa, Litvaagai Daugavpiilş (Dviinsk) goorodhoo 39 kilomeetr uragşa, Vilьnoo oşoxo şugam deere bolhon baina. Litvaagai zasagai gazar arad zondoo hanaa zoborigyi baixii sonosxobo“.

Mongol Arad Respyyblikiin miniistrnyydei zyblelei tyryylegşe nojon Amor Ulaan Baataraa busaba

Moskvaahaa Ulaan-Baatar busaza jabahan Mongol Arad Respyyblikiin miniistrnyydei zyblelei tyryylegşe nojon Amor janvaariiin 19-nei oroin 6 çaasta Ulaan-Ydiin tymer zamai staanca deere buuba. Staanca deere nojon **Amorii** Buriaad-Mongol respyyblikiin zasagai gazarai geşyyd ugtaba.

Janvaariiin 20-oi yder nojon **Amor** Ulaan-Baataraa busaxaar mordoo.

Soveedto esergyy trockiis ceentrei procees

Exe orondo urbaza, şpionaaz jabuulza, diveersi hyidxel xeze ba terroriis aaktnuudii beledxeze baihanaa barigdahan: *Piatakoov Ju. L., Raadek K. B., Sokoolьnikov G. Ja., Serebriakoov L. P., Myraalov N. I., Livşic Ja A., Drobniis Ja. N., Bogyslaavski M. S., Kniaazev I. A., Ratajçak S. A., Noorkin B. O., Şeestov A. A., Stroiilov M. S., Tyrok I. D., Graşe I. I., Pyşçiin G. Je.,* ba *Arnoolьd V. V.*, gegşedei xenen buzagai xeregii RSFSR-ei şyyxe saaziin kodeekciin 58-1-A, 58-8, 58-9 ba 58-11 zyilnyydeer gemnehen gemnexe tobşolol (obviniitelьno zakliyçeeni) garaba.

* * *

Janvaariiin 23-ai yder Ebletnyydei Baişanai (Moskvaa) Oktiaabriiin zaal soo SSSR-ei Jixedeede syydei seregei kolleegiin zasedaani neegdeze, exe orondo urbaza, şpionaaz jabuulza, diveersi hyydxel xeze ba terroriis aaktnuudii beledxeze baihanaa barigdahan *Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serebriakoov* ba busadai xeregii şyyze exilbe. „Ynenei“ yglөө yderei dugaarta syydei myrdelgiin tuxai tolilogdono.

Hain zişee

Xori. Xezengiin somonoi Jerbaanovai neremzete kolxoozoi geşyyd Baatar Namsarain ba Cepelmaa Damdinai gegşed—nege byle modo şirelgiin xydelmeride jabaxadaa, xydelmeriiingөө sagai xemzeeji ton zybөөr emxidxedeg baina. Yglөөgyyr, zarьma nyxedeigөө unalgaa tyxieereze baixadanь ene xojor nyxed xydelmeridөө yni oşohon baidag. Tiigeed nyxedeigөө oido xyrze jabaxadanь, uhanai erjide modoo buulgaza jabaxa gexe meteer azalladag deerehee ydereigөө azalai noormii 150—190 proceent aldadgyi dyyrgedeg ba 1936 onoi nojaabrь soo 1290 tyxerig olzo olohon baina.

Dam. Zam.

Ynder deede urgasiin tylөө bolьşeviig johoor temese

800-ai orondo 12 ceentner

Booxon. Xahaa-Ongoin bylegei kolxoozuud gyrende tariaa xudaldalgii muugaar jabuulza baina. Byleg deeree 800 ceentner tariaa xudaldaxa bod mzotoi baihan aad, mynөө araixan 12 ceent. xudaldaad baina. Ene jyyn deerehee boloob gexede, 1936 onoi tarilgii muugaar xehen kolxoozuudanь muu urgasa abhan jym gelei.

* *
*

Booxon. Bilşerei MTS-ei traktoriist Axmeediinov gegşe Bilşerei selpoodo 6 ceent. tariaa xudaldaza өөreingөө xeregselte ed tavaarnuudii abba.

Nyx. Axmeedinov 6 ceentnerhee dooşo bişe tariaa koperaacada xudaldaxii byxii Booxonoi aimag sooxi traktoriistnuudii uriba.

BATIIN

Mynөө boltor olzoo xubaagaadyi

Booxonoi aimagai zarьma negen bylegyydte 1936 onoi olziin xubaariii xeze exileedyi. Ylьgerlexede; Buriaad-Jingyydei bylegei kolxoozuud olziin xubaariii xexehee baixa, tariaa soxilgoo miin 50 proc. dyyrgee. Myn, Şaraldain ba Xabaagai bylegyydei kolxooxuud ene mete tariaa soxilgoo xaxadlaadyi jabana.

1936 onoi garaad, yşөө nege hara yngerxe şaxatar olziin xubaariii dyyrgeegyi haildanь, aimagai gazarai tahag jyyş medeenegyi geeşe gy?

Xydөө bişegşe

Ynder urgasiin tylөө temeseze baihaniinь alim

Booxonoi aimag yrehe xadagalalgajaa araixan 30 garan proceent xyseeze jabana. Verşiinninskiin bylegei (tyryylegşenь Konieeçnii). Kolxoozuud ba Deede-Idiiin bylegei „Ideaal" geze kolxooz yrehөө haimaar xadagalhan ba agro xemzeenyydii hainaar jabuulza baina.

Oros-Jingyydei, Xahaagai bylsoveeduud yrehe xadagalalgaaraa xamagai hyylde: „Ulaan Xoogto", „Ulaan matagaan" ba Baltaxiinovoi neremzete kolxoozuudanь yrehөөeigөө arai geze 10-15 proc. xadagalhan baina.

Xahaa-Ongoin bylegei gansal „Tryyd" geze kolxoozonь yrehөө 100 proc. xaahan ba aagroxemzeenyydii jabuulza baihanş haa plyygyydөө zahaadyi. Bişe kolxoozuudiinь tarilgiin beledxeleer jyyme xeegyi şaxuu.

Buriaad-Jingyydei bylegei 6 kolxoozuud tariaanaigaa gazarta agroxemzee jabuulnagyi. Yngerxedөө bylsoveedoi tyryylegşe sekretaarь xojoroinь xedii şineen yrehe beledxexe tysebteigee medeenegyi.

Gadana, Booxonoi aimagai teritoori deere baigaa—Oviin, Booxonoi, Bilşerei MTS-de traaktoraigaa zahabariii araixan 40 proc. dyyrgee.

Booxonoi Osiin xojor MTS janvaarь 1-de traaktoraigaa zahabariii dyyrgexe geze socialiis myriiseenei doogovor batalhan aad, mynөө xyrter Booxonoinь MTS traaktoraigaa zahabariii 35 proc. Osiin MTS-36 proc. dyyrgee. Bilşerei MTS traaktoraigaa zahabariii 50 proc. bolgoo.

Ene jamar eşxebter jabadal geeşeb? Alim, ynder urgasiin tylөө temeseze jabahaniinь

BATIIN.

Hain beledxeltei

Xori. Doodo-Kudanai somonoi Raazymovoi ner. kolxooz (tyryylegşenь Zoltiin) xabarai tarilgiin beledxelii, byxii anzaha zebsegeigee zahabariii sym dyyrgebe.

Şoizol Cedebei

Azaldaa hanaaşarxaxa xyn ygei

Booxon. Xahaagai bylegei Kaarl Maarksiin ner. kolxooz xyxe holoomoo sabşaza tarmaad, tereenee xuriaaza abangyigeer sahanda daruulhan baina. Sahan doro baihan tere xyxe holoomiinь oin boro gyreehenei orozo jireed edize baixada, eneende hanaaşarxaxa negeş xyn ygei.

Ene kolxooz tariaa soxilgoo, yrehe xaalgaa ba olziin xubaariii xeze dyyrgeedyi.

Kolxoozoi tyryylegşe Tryybinov gegşe xydelmerişeneigee dunda azalai emxidxelii zybөөr tabiza, byxeli syytkiin tariaa soxilgo emxidxedeggyi zantai.

Bylegei soveed ene kolxoozdoo tuhaliiş!

Xydөө bişegşe.

Xydөө bişegşed tarilgiin beledxel tuxai bişene

Selenge. Nojoxonoi somonoi „Kominteern" kolxooz (tyryylegşenь B. Badmiin) tarilgiingaa yrehe 100 proc. xaagaaş haa, gansaş kilograamiinь seberleedyi. Tarilgiin beledxel xegdeedyi.

Altan guursa.

* *
*

Zaxaamin. Sanagiin somonoi Dorzijevoi ner. kolxooz xeregtei yrehenөigee 40 proc. xadagalhanhaa bişe jamarş beledxelgyi huuna.

Sanagiin bolьşeviig

* *
*

Xori. Dunda Xudanai somonoi Bliyyxirei ner. kolxooz(tyryylegşenь Bazarzabai) 1111 ceentnerei orondo 982 ceentner yrehe xadagalaa. Straxovoi foonddo negeş kilograam tariaan xadagalagdaadyi. 180 gektaar gazar deere saha togtooxo aad, 111 gektaar deere togtoogoo. Saha orxojoo bolizo xiideşehen xoinonь „togtooxo" tysebtei baigaa geeşe gy? 780 toonn gargaxa johotoi aad, ar 13 toonno gargaa. Ene xoxir şibxeer „xomor" baigaa geeşe gy?

Tarilgiin beledxele bişe xydelmerinyyd ydii. Tariaan azalai br nuud Serenzabai, Namsa Sanzamitebei gegşed myn ree „Xudan" goloi urd beje garxa „azaltai" baih rehee, tarilgiingaa b de xam oroxo „syleegyi xa.

C

* *
*

Ene somonoi Voro ner. kolxooz tarilg'ingaa deere saha xabar teeş tooxoo" hanaa gy?

Baha 15 gektaar gaz re gargaxa 300 toonn „oldodoggyi" baina. Yr dagalalgaa 75 proc. dyy hee bişe jyyme xeedyi.

Horbolzologşo

Narai xuriga xaruuhalxa tuxai

Xurigadii exehee garxahaanь xoişo tusxai xaruuha baha xeregtei. Exenь xurigaa dolioogoogyi haanь, xurigiinь seber, xuurai, zөөlexen holoomoor gy ali ybөөr arşaxa. Iigeze arşaxada, şuhaniinь arhan teeşee orzo, amilaxadanь tuhatai. Haja garhan xuriganai muu hulaar gy medegdexegyigeer amilza baigaa haanь, tereeniii uran argaar amiluulxa xeregtei.

Tereenei tulada, xuriganai ama xamarta baihan halaji seber garaaraa arilgaad, amiinь jixeer angailgaad ylieeze agaar jixeer oruulxa xeregtei. **Ene —negedexi arga bolno.**

Tiigexede tuha bolooogyi haanь, xurigaa gazarta xebtyyleed, urda xojor xyliinь uragşanь, alsailgan teniiilgexe, daxin boxiilgozo, ybsyyndenь cugluulxa. **Ene—xojordoxi arga bolno.**

Baha, xuriganaigaa xojor xazuuji dymyyrieer alьgadaza, amiluulxii oroldoxo xeregtei. **Ene—gurbadaxi arga bolno.**

Iigeze ami oruulhanaigaa udaa xurigaa dulaaxan uhaar ugaaza, poloteencoor arşaad, dulaasuulxiin tulada, dulaan arhaar orioogood 1,5—2 sag bailgaxa xeregtei. Xuriganaigaa tenzeze, xyl deeree bodoxodonь, exiinь uuragai tyryyşiin duhalnuudii? tusxai amaharta oruu haazarxiood, xyxyylxe jym.

Uurag-hyn bol xuriganda gansal xool bolxo bişe, şine garhan xuriganai gedehe dotorii tungaaghaanь garaagyidenь suglarha gaxa „em" bolno. T hulaxan xurigadii bariz xvxyylxe xeregtei. Exi rigaa goloohaanь, xuri tusagaar gazarta x xurigaa abataranь bailg regtei.

S. Bilьdyyş

Xoninoi tylhөө xoro

Xori. Zdaanovai ner. zoi xonin-(tavaarai fe (feermii erxilegşenь B. nai) 1936 onoi tylnyyd geş tolgoi—yxyyleegyi, mal bolgoo.

Malşanii zooteexnikii gezeltei tanilsuulxa x riii hainaar jabuulhan ene. Dam-

Socialiizm ba proletariaadai diktatuura

Leenin-Staalinai paartiiin aşaar Soveed Xolboonoi araduudai olhon aguu jixe ilaltanuudii, socialiis oronoi graazdnuudai edleze baigaa yrgen erxe syleenyydii Staalinai Konstituuca eli todoor xaruulna.

Byrzyaazii ba pomeeşçeguudii unagaahan dariidaa xydelmerişenei xyşetei ba xysed xyndetei zasag bolxo **proletariaadai diktatuurii** togtoogoo ygei haa, ene ilaltanuud dabagdaxagyi hen. Proletariaadai diktatuura ygeigeer azalşan niite bolbol sagaantanai olon aarminuudii butasoxiu ygei xeze şadaxagyi baixa hen, aradai daisadai toogyi olon xoro hyidxelnyydii sag doronь elirryylen daraza şadaxagyi baixa hen, kulaa gaudai angiii usadxaza uuzam haixan oroondoo socialiizm baiguulza şadaxagyi baixa hen.

Iimel xadanь Maarks, Eengelьs, Leenin, Staalinai hurgaal soo **proletariaadai diktatuura tuxai asuudal, gol asuudalanь, egeel şuxala auudalanь myn** bolno geeşe.

Gexetei xamta, gyren geeşe mynxedөө baixagyi jym, xysed dyyren komuniizm jireed baixada, gyren xeregee bolizo xosoroxo jym geheniii ' Maarks, Eenglьs, Leenin, Staalinai hurgaal yndelteg baina.

Eneen deerehee, gyrenei xosorozo exilxe sag xyrşe jiree geze mynөөxenyyr hanaza bolxo gy?

Manai orondo socialiizm baigulagdaa, enşji ·arsaltagyi. Anginuudai xysenei tensyyri ton xubilaa, byxii eksploataacalagşa anginuud usadxagdaa, asara xyşetei socialiis indyystri baiguulagdaa, kolxoozoi zuram baidal maadan xygzөө.

Zygөөr, proletariaadai diktatuurin xereghee garxiin tulada, socialiizmhaa komuniizm xyrter jabaza garxa byxeli tyyxiin yje baina. Anginuud geze oroidoo ygei, xynei hanaa mederel soo kapitaliizmiin zanşalai ylegdel geze ygei, kylьtyyre geeşenь tuilai jixe xygzehen, bytөөxii xyseneinь xemzee geeşe—xyn oyride şadalainь zergeer xydelmeri ygөөd, xereglexiin zergeer ed xereglel olgoxoor boltoroo debzehen—tiime bylgemii baiguulza xeregtei

Tiime bylgemii baiguulhan xoino, gyren xereggyi bolxo.

Eneen tuxai Leenin iize bişehen jym:

„Xynyyd geeşe xamta huudalai gol gol gurimuudii gyisedxeze hixaza baihan ba hain duraaraa şadalaingaa zergeer azallaxa bolzo, azalanь tedii jixe bytөөsetei bolşohon xoino geze gy ali" xyn byri şadalaigaa zergeer, xyn byride xereglexiinь zergeer ..gehen gurimii gyisedxehen xoino gyren geese xysed xosoroxo şadaxa bolno".

Manai oron dotor socialiizm baiguulagdabaşhaa komuniizm yşөө boloo ydii. Socialiizm komuniizm xojoroi ilgaanь jixe geeşe. Xyn byride şadalainь zergeer xydelmeri ygtedeg bolzo baibaş haa, socialiizmiin yjede „xyn byri şadalaigaa zergeer, xyn byride xereglexiinь zergeer" gehen loozungii gyisedxexe argagyi. Jyyb gexede, salin tylөөhe xereglexiin zergeer bişe, xehen azalainь zergeer ygtedeg geeşe. Xereglelii xangaxa talaar xynyydei xoorondo yşөөle baiza baihan tegşe bişe jabadal gansaxan komuniizm bolxodol halaxa jym.

Manai oron dotor mylzegşe paraziid anginuud ygeixegdebe. Gebeş xarşa anginuudai tygdөrxei xemxerxeinyyd bii, tedener socialiis gyrende xoro nerbelte xexii yşөөl yni udaan oroldoxo baina. Juub gexede, tedener faşiis gyrenyydhee tuxirdhatai tuhaluuritai baidag.

Iime baihiinь troocko-zinoovjevtonoi hyidxelşe terroriis noxonguudii Moskvaa ba Novosibiirskde syydlehenei faaktnuud elite gerşelhen ba aradzoo bygede medexe bolşohon baina geeşe.

Manai oronoi yi tymen araddzondo xarşa, yndehen zorilgodonь xarşa kapitaliis anginuudai ali byxii tuxirdahanuu iii gyrendөө demii jixe garza gaigyigeer halgaaza ygei xexiin tulada asara xyşetei proletariaadai diktatuura xeregtei

Mynөө manai bylgem ebtei xojor anginuud bolxo xydelmerişen ba tariaaşanai nyxesөn azallagii huuri bolgon tyşөөze baina. Gexetei xamta, xydelmerişen anginь udaridaguu yyrgөtei geeşe.

Xydelmerişen angi ba şan mene hajaxan bai haaş xubilza ton ondoo Kylьtyyrenь debzeze, e taacaluulagsad bişe, өө oronoi ezed myn boloo.

Soveeduudai Onso V ral deere „SSSR-ei xyc şen angi bolbol ogto şi ploataacahaa sylөөle xydelmerişen angi, en ende adali xysel angiiiji xyn tyrelxitene yşөө yzeegyi..." „Sovee riaaşan bolbol ogto şine şan, eneende adali tari tyrelxitenei tyyxe yşө gyi..." geze nyxer Sta lehen baina.

Xyn tyrelxitenei bj xygzeltiin tyyxiin yşөө gyi ene aguu jixe dabi manai orondo ynen yne bo.

Gebeş, iigeed zogsoxo nai ygei. Xynyydei xoo angiiin ilgaaji ogtolon xa xeregtei, uxaanai b xysenei azal xoorondiir boliuulxa xeregtei, k zanşaluudii xynei sedxi relhee ogtolon zailuulxa

nei xysed xosoroxiin
nikan yndehe huuri gee
nai azal bejiin xysenei
oroi xoorondiin zyril-
gei bolgohon, iime dee-
nynəənei oloniitiin teg-
jabadalai gol şaltagaa-
negii ygei bolgohon
izmiin deede şatiin xyg-
yn geze Leenin bagşa
ym.
tariaadai diktatuuriin
yi boloItol əəre baidalii
luulxiin tulada, teexni-
xynei azalai bytəəsiin
ii, xynyydei kylьtyyre
abariiinь zahabarilxa
ii ton deede şatadanь
debzeexiin tyləə yşəə
an—temesexenь şuxala
Ede bygedede butaso-
n anginuudai tygderxei
xeinyydş gansa negen
tnyydş kapitaliizmiin
dstviin, xomogolzoxo
i, zadagairalgiin yzel
ar buzarhan byleg xy-
yrixe esergyysexe bai-

nei zyriltii daran daba-
oto nyləəgiinь bişe xy-
xaldaaxagyin tulada
i asora xyşetei zasag
roletariaadai diktatuu-
gtei.
i socialiis oronoi obo-roonii emxidxexiinş tulada pro-letariaadai diktatuura xeregtei Soveed Xolboomnai mynəə bol-tor xarşa imperialiis gyrenyy-deer xyrieelyyleetei geeşe. Tede gyrenyyd şine dain bail-daanii beledxeze, galzuugaar zebseg tyxieereze baina, trooc-ki-zinoovjevtonoi buzar xara tuhalamzaar manai orondo şpioonguudii ba hyidxelşedii elьgeedeg baina.

Gyrenei xosorolgiin şuxala bolhon tuxai asuudalii aradai daisad, kapitaliizmiin zarasa-nuud, tuhaluurşadhaa bişen mynəəxen yjede tabixa ygei.

„Gyrenei xosoroxo jabadal bolbol gyrenei zasagai huladal-gaar damzaza jirexe bişe, xari yxeze baigaa anginuudai yleg-delnyydii daraxa ba mynəə usadxagdaadyi, oiriin yjede usadxagdaxaşgyi baihan kapi-taliis xyrieeleltede esergyy oboorooniiji emxidxexiin tulda zailaşagyi şuxala baigaa, te-reenii tuilai jixeer xysezyyl-xiin zamaar damzaza jirene" geze nyxer Staalin xelehen jym.

Staalinai Konstituuca dotor ton elieer temdeglegdehen so-cialiizmiin ilalta bolbol prole-tariaadai diktatuurii huladxa-xa gehen bişe, sangadxaxa gehen udxatai. Tiimiin tula, ko-muniis paartiii ulam byri xy-sezyylxe ba gyrenee udarida-xa yyrgiinь jixedxexe johotoi.

Uuzam haixan oronoigoo xy-telberilelgede azalşan aradai xamaadaza orolsoxo jabadal ulam byri edibxizerexe, daisa-dii tanin oloxo ba muuxai ja-buulgiinь zaisuulxa heremze azalşan byxende jixedexe joho-toi.

Socialiis gyren ulam xyşe-tei baixa byrinь, Leenin—Staa-linai paartiiin xyşetei bexi bai-xa byrinь, gyreneigəə xytel-berilelgede azalşan aradai edibxitei xamaadaxa byrinь,—xyced komuniis bylgem bai-guulagdaxa ba proletariaadai diktatuura xereggyi bolxo sag yje teeşe byri tyrgen oşoxob-di.

zahabari

Manai gazeetai janvaarь 24 yderei № 19 (2052) noomeroi exin niuurta, togtooloi 2 daxi pyynktde "164 **zyilnyydeer** Re-daakcan Komiisa baiguulxa" geheniii 164 **xynyydeer** Redaak-can Komiisa baiguulxa" geze unşaxa xeregtei.

REDAAKCA.

ISPAANIDAKI GRAŽDAAN DAINAI BAIDAL

Meeksikiin prezideentiin medyylge

Nьju-Iork, janvaarь 19. (TASS). Meeksikiin prezideent Kardenaas gegşiin medyylxenь, Meeksika ulas, byteehen buu zebsegee Ispaaniiin respyyblikede elьgeehen zandaa. Ondoo gyrenyydte byteehen buu zebseg gansaxan tedenei zybşeeleer elьgeedeg baina.

Itaaliiin tyhalamža

Loondon, janvaarь 21. (TASS) „Moriniing poost“ geže gazeedai medeesexenь, janvaariiin 18-da Kadiiks deere Itaaliiin 5 mingan „hain duratan“ buuba.

Madriidii buudaba

Loondon, janvaarь 21. (TASS). Rejterei bişexenь, janvaariiin 20-do yimyyleeşed Madriidii yxer buugaar buudaba. Homoniinь goorodoi tybei rajoonuudta unaba. Xeden olon ger bairanuud handaraa. Xediiş xynei aluulhaniinь elireedyi.

Yimyyleeşedei uhan dooguurxi ongosiin hedelge

Loondon, janvaarь 21. (TASS). Rejtrei medeesexenь, ysegelder yimyyleeşedei uhandooguurxi ongoso „Kabo sokratif“ geze ispaaniiin zasagai paroxoodoi Barseloona orozo jabaxadanь xoinohoonь namnahan baina. Ene paroxood ongosiin namnahii medeed, raadioogoor trevooga xebe. Paroxood gemgyi hain Tarragoon xyreze jiree. Zasagai samolioduud yimyyleeşedei ongocii bidereze garaba.

Portugaaliiin zasagai noota

Loondon, janvaarь 21. (TASS). Ispaaniiin respyyblikiin gadaada xeregei ministeerstve Portygaaliiin zasaghaa nooto bişeg abba. Tereen soogoo Portyygaali bol Ispaaniiin xiliin xariiin kontroolь abaxaa zybşeene, tereeniii ton gansaaraa bejelyylze şadana geze xelehen baina.

Zasagai seregyydei seregşed Madriid şadarai froont deere. (Sojuuzfoto)

12 boombo xajaba

Loondon, janvaarь 20. (TASS). Mynee yder Ispaaniiin zasagai 3 samoliooduud Ispaaniiin yimyyleeşedei ezeleed baihan Seyte poort deere 12 boombo xajaba.

Agaarai baildaan

Loondon, janvaarь 21. (TASS). Rejtrei medeesexenь, mynee ygleegyyr Madriid deegyyr yimyyleeşedei xeden olon samoliooduud yzegdexedenь, urdahaanь zasagai istrebiitelьnyyd garza agaarai baildaan bolbo.

Rejtrei medeesehenei johoor, ysegelder yimyyleeşedei samoliooduudai Madriidii boombodoxodonь Valьjekas geze xydelmerişedei rajoondo 20 xyn aluulhan 80 xyn şarxatahan baina.

Şine poziicanuudii ezelebe

Pariiz, janvaarь 22. (TASS). Gavaasai madriidai korrespondeentiin medeesexenь, ysegelder respyyblikiin seregyyd Monkloa seektorto şine poziicanuudii ezelebe.

14-hee 50 naha xyrter

Bilьbaao, janvaarь 21. (TASS). Tergideze garagşadai xeerehenei johoor, yimyyleeşedei aarmi xynei xyseer jixe dutamag baina gene. Eneen deerehee, eregteişyydii 14-hee 50 naha xyrter mobilizaacalxa gehen prikaaz hajaxan garaa.

Dainai froont deere

Loondon, janvaarь 22. (TASS). Ispaaniiin uhan seregei ba aviaaciin ministeerstviin medeesexenь, zasagai samoliooduud Seyte poortiin boombodozo kazaarmanuud ba neeftiin sklaaduudii şataaba.

Ysegeldɘr zasagai samoliooduud yimyyleeşedei madriidai froontiin poziicii boombodobo.

* * *

Pariiz, janvaarь 22. (TASS). „Evr“ gazeedei medeesexenь, ysegelder 17 şaas 30 minuutahaa exileze yimyyleeşedei xynde artilleeri Madriidii 15 minyyte soo buudaba. Bagaxan zabhar bolood, 18 çaasta boombodolgo buudalga daxin şineer exilebe. Gavaasai medeesehenei johoor, yimyyleeşedei aviaaca Madriid deere xeden boombo xajaba. Gavaasai madriidai korrespondeentiin medeesehenei johoor, Madriidii boombodolgo yrgelzeleheer gene.

Aldahan poziicaa texeriyylxii xysebe

Pariiz, *janvaari 18.* (TASS). Gavaasai madriidai korrespondeentiin medeesexenь, ysegelder 16 çaasta Ysexiin rajoondo baildaan exilee. Karabançeelь, Alьto ba Vilьjaveerd şadar baihan yimyyleeşedei seregyyd 15 xonogoi saadtee respyyblikiinxidei buliaan ezelehen poziicii ataakalaba.

Hyylei medeecelnyyd

Nyxer Litviinov Ženeevada

Ženeeva, *janvaarь* 21. (TASS). SSSR-ei gadaada xeregei aradai Komisaar nyxer **Litviinov** Liiga-naaciin Soveedoi xydelmeride xamaadaxiin tulada Ženeeva orob...

Liiga-naaciin zyblelei seessi neegdebe

Ženeeva, *janvaarь* 21. (TASS). Liiga-naaciin Zyblelei 96-dugaar seessi neegdebe. Tyryyşiin zasedaani xaamal baigaa. Zasedaani deere seesside xelsexe zyilnyyd batalagdaba.

Xydelmeriee xajaba

Ooslo, *janvaarь* 20. (TASS). Norveegiiin dalaişanai (moriaaguudti) profsojuuz, Skandinaaviin dalaişanai organizaaciin konfereensiin şiidxeberiin yndeheer, Ispaaniiin yimyyleeşedei poortnuudta oşoxoo baihan syydnenyydte xydelmeri leze baihan sojuuzai geşyyd xydelmerilexee arsaxa johotoi ge hen togtool gargaba. Ene şiidxeberiin yndeheer Norveegiiin Lejte geze, aangliiin Kərdiife geze syydnenyydei ekipaaznuud xydelmeriee xajaba.

Xydelmerişenei klyybii negzebe

Ženeeva, *janvaarь* 20. (TASS). Poliicanuud xydelmerişenei klyybii negzebe. Tiixedee Ispaaniiin respyyblikiin aarmida hain duratanii elsyylee aa beze geze, kompaartiin Ženeeviin komiteedoi nege geşyyniii aarestalaba.

Negeş gazeed ab…

Selenge. Nojoxonoi s… „Kominteern“ kolxoozdo… gazeed jiredeggyi baib… jixexen kolxooz aad g… zaxil xeegyi baigaagyi j… magad poоçtiin xydelm… şedei endyy bolbo xa j… xeer baigaa. Xarin, … yzexede „Kominteern“ … zoi geşyydş, pravleeniş… zaxiaagyi baibal. daa.

Pravleeniin tyryyle… Badmiinhaa ..jaaxadaa… kolxooz negeş gazeed za… geeşeb“ geze huraxada:… kolxoozdo myngen yge… xariuusaba. „Kominteern… xoozoi geşyydteş, pravl… şedei zaxixa mynge… baigaa geze naraiş … etigexegyi. Gansal, gaz… xixaa mededeggyi baih… xoozoi geşyyd, dyliige… xaa durladag xytelberil… baidal ene geeşe bişe g…

Z. S. S.

Kylьtyyre geže … xee jaanab…

Xiaagtiin aimagai … xilimai soveedoi baira ş… raxada ezegyi bolho… buusiin huuri şingi, ha… hyrşehen xaşaatai. M… xynii, ende aimagai ne… nizaaca bii jym gee… „demiiree geeşegyş“ ge… meer baixa jym.

Eneenee medeze, … kylьtyyrne bolgoxii …

Daba…

Osoaviaxiimai heriyylxe

Xori. Xoriiin somono… piloonoi ner. kolxoozoi… dexi osoaviaxiimai yy… xidxegşe S. Dorziin) xy… ton muugaar tabigdaha… Yngeregşe 1936 on soo… geze nege yseel xehe… dalga ba eldeb gaaz bol… nuudtai tanilsaxa jabad… fiskylьtyyriin xydelme… tagdahan.

Osoaviaxiimai yyrii… xegşe hanalaa tabiza, … şeeteigeer xydelmeriee… xa şuxala boloo.

Gu…

Şara Xaliuun

Şyymželelei temdeglelnyyd

Bi zaiguul xym. Gebeş, zaiguul gehen ygii olon ondoogoor oilgozo bolxo jym. Xexe azal ygeihee gy, ali azal xexehee zalxuuraad gy, ali ylesxelen guiranşan bolood, ger gexize yl zalgaza jabadag xynyyd urda sagta baidag hen. Kapitaliis sesteemiin yjede iime jabadalai garxanь zailaşagyi geeşe daa.

Mynee, iime haixan gojo, sengeleg xyxiyy baidaltai bolhon, xaanaş, jamarş azal xexe duranai bolhon yjede zolьborxo zaixa jabadal ygei boloo, baixaş johogyi. Geeş, xaa-jaaxan ende tende, azal xexehee zalxuuraad, ende tende, iişe tiişee zaixaza jabadag xynyyd gente daildaşdag jym. Edenerii loodorьnuud geze nerelne bide. Iimehee, xuuşanai ylegdel bolxo, ene yzegdelii halgaaxa manai zorilgo beze daa.

Zygeer, oloniitiin gyrenei xeregeer xynyyd gazar gazaraar zaiza jabadag baixa. Edeniii loodorьnuud, teneşged geze nerelze ogto bolxogyi. yligerlebel, „Izveestі“, „Praavda“ ba bişeş gazeeduudai korrespondeentnar gansal Soveed oron sooguur bişe, xari gyrenyyder zaiza jabadag jym. ligeed baixada, bi xadaa, zolьbo loodorь bişe, xarin olonoi xeregeer zaiza jabagşadai negen bi.

Tiin bi zaiguul xyn.

Yngerhen 1936 onoi nojaabrь harada, Ulaan-Onon oşoxo hanaltaí, uragşalxa poojezdoor mordohon geeşeb.

— Zaiguul xynde zam uta bişe, zuuraa Žagarain aimagii şudaraad oşoxo boloo altai geze şiideed, poojezdohoo buuza, boroxon borii xyllehen Dugarzab Dondogoi şargada ahaldaza Doodo Xyrbi orohon bi.

Doodo Xyrbiiin somsoveedoi tyryylegşiin orologşo Dugarzabaida, amaa bylieesyylxe geze ajaga sai uuxaa orobob.

Ger sooxinь gadana haixan, kitad xeetei xanza xairsaguud, eriee mariaan eldeb yngiin torgo morgod bolhon, adaglaad xaraxada Agiin dasangai ubaşa gabziin ger sooxi iimeşyy hen xa geze hanaandam orob. G r soogoo gojo haixanaar baixa sagai jirehen yjede iime baigaa beze geze hanahandaa oil googgyi jabatarni, ondoo nege xyn xelexedee: „eneşni Şuluutain dasangai zeeriii toorgodo gargaxa johotoi aad, baraniinь eertee abşoo jym“ gebe geeşel daa. Zai jaaxab, tiimel haa tiimel jym beze, jyre hangai zeeriii sab şyyreze abaad, hanaa amar edleze huuxadaa zon xyndee zoxidoor xaragdaxa ygei daa gexehee bişe jyy xeleltei b?

Endehee mordood, Darahanai staanca deere buuza, avtomobiliaar Ulaan-Onon orozo, Tabtaanain somonoi tybte tanixa nege aildaa buuhan bi. Yde yngerze baigaa hen. Ygleenei xoohon, getehen yldengi jabahan aad, orozo jireheer, ailaigaa ezen ha nagandaa samovaar tabixii duradxabab. Tiixedem, guulin samovaaraingaa kraantii gurba mүşxaad yzebe, duhalş uhan baibagyi xa. Bidaruu huulganuud soogoo xaraad orxibo, baha uhan baibagyi.

Baitaraa uhaar jadaraxa... bidaa tuliuur jyme geeşeb— geldeed, ybege hamagan xojuulaa gemer gutar geldeşebe...

Tobşo tylebiinь duulaxadam, Tabtaanain somonoi ceentrte taban zuugaad xyn baidag aad, tuliuur muuxan gansa xudagtai, tereeneenь uhan ygleenhee yrideldeheer baitariinь yde b o l o n g y i duuhaşadag, zarьma ailnuud şabxaruu uhagyi yleşdeg uşar xodo yzegdedeg jym gelsene. Ene baidalaa zahaxagyi somonoi soveedoi, hurguuliiin ba MTS-iin xytelberilegşedii gaixaxaar jym. Xudag maltaxa tuxai xubxai xoohon xeereldeegee xizaarlaza, xeregtee oroxoor boloo geze hanuulxa duran xyrne.

Endehee garaad aimagai tybeer jabaza xeregee byteegeed, Alxaniin somonoi Staalinai ner. kolxoozdo nege tanixa aildaa oşobob. Ydeşiin boro xaraan taharaza baihan yje. Xolo zamda jabahandaa ajaşaraza, ailşarxaxaş tenxee halahan, orozo jireheer xebteşoo hen ygei nege xyn orozo 30 tuxai nahanai, b… dundaa bejetei xyn. … obioorongyi. Urşaga… enieene, olon jyyme… duratai aad, ygenь gar… negyi xa. Tiigebe jaab… ene jymen tuxai ş… huutaraa, yneexi xy… ezenhee gente iize hur…

— Tanaixin obligaa… xiaa gyt?

— Zaxiaa, jyynde z… hen bibdi—geze gerei e… riuusaba.

Tiixedenь yneexi xy… gad geze enieegeed:

— Jyynde zaxixa … zaxiaagyi yngereel b… gaaca zaxiuulxa geze… haidai jireexede xamari… xiood jabuulaa hem.

xii myngee xajaxa jym…

Ailaim ezea duraa g… xelexe ygee olozo jada… Bş baiza juulaab jabab. yneexi xyn ulagad ge… namaiixaraad, n ge ge… niii xaraad gyize garşa…

Xariuusalgata redaakto… orologşo D. ARDIIIN.

Redaakciin aadres: Ulaan-Yde. Ceentrosojuuz iin 19. Redaakciin telefoonuud: xariuusalgata redaaktorai—3-44, xariuusalgata sekretaarai—323, xy… azalai xeltesei—7-55, azaylledberiin xeltesei—5-07.

Noomir gargagşa C. NIMIIN. Verstaalaaşa S. BATIIN. Koreektor B. XORŞONZABOON. B.-M. Praavda ba Ynenei tipografi. Ypolglav…